

seende aldeles kan henholde mig til de Bemærkninger, der ere fremkomne fra den høitærede Kultusministers Side ved den tidligere Forhandling. Det er i Kraft af disse Grunde umuligt for os at stemme derfor; men paa den anden Side ere vi, ligesom den høitærede Kultusminister, fuldkommen gjennemtrængte af den Overbevisning, at det vilde være i høi Grad ønskeligt, at denne Post ikke gik helt ud af Finantsloven, men at der i Stedet derfor indkom en Bevilling, som kunde tjene til at afhjælpe den Trang, som upaatvovelig i disse Forhold er tilstede; det maatte uretgeligt anses som lidet ønskeligt, om denne Session gik til Ende, uden at man havde gjort det Mindste for at faae den afhjulpen. Vi have imidlertid ikke kunnet finde os fuldt tilfredsstillede ved det Vædringsforslag, der er stillet af den høitærede Kultusminister. Det er let at forstaa, hvad der har bevæget den høitærede Minister til at affatte sit Forslag saaledes, som han har gjort. Han har søgt et Tilfnytningspunkt i den bestaaende Lovgivning, idet han har været fuldt gjennemtrængt af den samme Anskuelse, som ogsaa vi have været gjennemtrængte af, at det vilde være høist uheldigt paa Finantsloven at fastslaa Noget, der kunde præjudicere en fremtidig Ordning af et Forhold, der sandelig ikke saaledes kunde modificeres paa en Maade, der strider mod hele den hidtil gjældende Lovgivning, uden store Farer og uden store Ulemper. Men det forekommer os, som der kunde gøres adskillige Indvendinger mod det af den ærede Minister stillede Forslag. For det Første frygte vi for, at adskillige Kommuner ville finde — og det ikke uden Ærie — at det vilde medføre en Ubillighed imod dem. Der er jo ikke saa Kommuner, der have fundet sig opfordrede til at tilstaa deres Lærere et Dyrtidstillæg i den senere Tid; men disse Kommuner, som saaledes af egne Midler have tilveiebragt, hvad der i den Henseende maatte anses for nødvendigt, kunne vel anses sig for prægraverede derved, at den foreslaaede Bestemmelse vilde medføre, at der vilde blive dem affordret Bidrag til Dyrtidstillæg til andre Kommuner, og det ikke blot indirekte derved, at jo hele Landet bidrager til Statskassen, men jo ogsaa paa den Maade, at de ville komme til at betale Bidrag gennem Skolefondene; thi en Fjerdedel af det Beløb, der maatte blive tilstaaet de paagjældende Kommuner som Dyrtidstillæg, skal jo udredes af Skolefondene, til hvilke alle i Amtet værende Kommuner, Kjøbstederne indbefattede, bidrage. Man vilde nu kunne sige, at dette allerede kan ske gennem den nu gjældende Lovgivning; allerede efter Loven af 1856 hører det til de Formaal, som Skolefondene have, at understøtte de fattige Kommuner. Men det forekommer mig dog, at dette ikke er aldeles det Samme. Ingen er den, at der for det Første i Loven af 1856 er en bestemt Grændse for, hvor meget de enkelte Kommuner ville kunne komme

til at bidrage til dette Formaal. Der er sat en Grændse for Bidragene til Skolefondene. En saadan Grændse findes derimod ikke i det Forslag, som jeg her omtaler. Men ikke nok hermed, Loven af 1856 taler om Understøttelse til fattige Kommuner, og den henviser til Anordningen af 1814 § 59, i hvilken allerede den Grundtæning er fastslaaet, at der kan faaes Bidrag til de fattige Kommuner fra de andre Kommuner i Amtet; men ser man hen til Ordene i Anordningen af 1814 — og overensstemmende med disse Ord's Udtryk er utvivlsomt ogsaa hidtil Bestemmelsen bleven forstaaet — da vil det ses, at man utvivlsomt har tænkt sig en særdeles Trang at være til Stede, for at denne Bestemmelse kan komme til Anvendelse. Det hedder i Loven af 1814, at, hvor et Sogn „skalde befindes at være saa fattigt“ — man har endog vægret sig ved uden Bevis at ville tro, at der overhovedet skalde gives Sogne, der vare saa fattige — „at det ikke formaar at afholde alle fornødvendte Udgifter“, da skal der derom ske særlig Indberetning, for at der derefter kan blive taget Bestemmelse om at hjælpe det. Det forekommer mig, at det fremgaar temmelig klart af disse Ord, at der er tænkt paa en virkelig absolut Uformuenhed hos det paagjældende Sogn. Men, naar der nu kommer en Bestemmelse paa Finantsloven om, at der som Dyrtidstillæg til Almueskolelærere skal ydes en Sum, der er kalkuleret til 300,000 Kr. eller rettere sagt — da jo den Fjerdedel, som skal udredes af Skolefondene, maa lægges til — 400,000 Kr. i et Aar, og Skoleraadene opfordres til under Hensyn til denne Bevilling at tage under Overveelse, hvor der kan være Trang til at faae Del i en saadan Bevilling, da forekommer det mig, at det ikke vilde være unaturligt, om i alt Fald nogle Skoleraad vilde finde, at de, for at Bevillingen kunde faae den behørigte Anvendelse, maatte opfatte Begrebet trængende og bebyrdede Kommuner paa en noget anden Maade end den, hvorpaa Ordet „fattige Kommuner“ i den tidligere Lovgivning har været forstaaet. Det er jo i sig selv et overmaade elastisk Begreb; men tænker jeg mig, at man vil opfatte det paa en mindre streng Maade, end det utvivlsomt har været den tidligere Lovgivnings Mening, da vil jo netop det fremkomne, som den ærede Kultusminister efter min Mening med saa stor Ærie har udtalt sig imod, da vil man komme ind paa en Forandring i den tidligere Lovgivnings Principer, og det er efter min Mening en Forandring, som dersom den skalde drage videre Følger efter sig, maatte anses for en af de alleruheldigste Forandringer, som vel kunde tænkes; thi det er klart, at det under en saa lav Fortolkning vilde drives til, at de enkelte Kommuner naturligt vilde drives til og bestrebe sig for at oversjøre enhver Byrde fra sig til Skolefondene, for der igennem at kunne erholde det store Tilskud, der fra Statskassens Side stilles i Udfigt. Der